

A tízéves Sztálinváros - szóban, képen ^[1]

A Magyar Diafilmgyártó Vállalat 1960-ban „A tízéves Sztálinváros” címmel diafilmet hozott forgalomba. Az azóta eltelt több mint négy évtized igazi művelődéstörténeti adalékká érlelte a fekete-fehér kockákat. E diafilm propaganda szerepe letagadhatatlan, az alábbi képek azonban már kiadásuk évében sem feltétlenül csak azt mutatták meg, amit meg akartak velük mutatni, és így mégis tükrözik a kort, amelyben készültek.

A Magyar Diafilmgyártó Vállalat 1960-ban "A tízéves Sztálinváros" címmel diafilmet hozott forgalomba. Nehéz ma már megítélni, hogy az érdekesítő téma - a lokálpatriótákat leszámítva - vajon hány ember fantáziáját mozgatta meg annyira, hogy a diafilm megvásárlása mellett döntsön - de bizonyos voltak ilyenek, hisz az itt közzétett példány is magántulajdonban van. Az 1960 óta eltelt több, mint négy évtized azonban igazi művelődéstörténeti adalékká érlelte a fekete-fehér kockákat. Részben a képanyag mint forrás önmagában is kellőképpen tükrözi a kort, legfőbbképpen a pedig a kor hangulatának sajátosan ambivalens kettősségét: a hivatalos világ képét, amelyről - talán néhány idealistát leszámítva - valójában mindenki tudta, hogy nem olyan, amilyennek ábrázolni akarják. Emellett pedig a "való világot", amely - a korszak sajátos nyelvezetében megfogalmazott optimizmus ellenére - mégis visszaadja a nagyon is röghöz kötött valóságot. Erre talán a legjobb példa a film egyik utolsó kockája, ahol a "Kigyúlnak a fénycsövek" felirat fölött egy sötétbe burkolózó város képét láthatjuk, amelyben csupán néhány fényfolt villan fel. ám tegyük hozzá rögtön: meglehet, akkor ez valóban fényárnak számított és talán csak a történelmet retrosepektíve szemlélő kortárs szemlélő látószögéből mondhatunk már-már elfogult ítéletet a képek szövegezésének fentebb citált részlete felett, mintegy szimbolikusan tekintve fény fogalmának relativitására.

^[2]

[Képgaléria megtekintése](#) ^[2]

Össességében a diafilm talán kettős hatással "működött" már kiadása évében is: nem feltétlenül csak azt mutatta meg, amit meg kellett mutatnia. Végezetül ismét fel kell hívni a figyelmet a sajátos nyelvezetre: manapság már elképzelhetetlen egy hasonló hangvételi szöveg közzé tétele, így pl. a "Cipót a cipőboltból" reklámszlogenre rimelő képaláírás: "A tehetséges zenekedvelő gyerekek a zeneiskolában tanulnak." De manapság már megejtő bájjal bír az alábbi mondat is: "A doktornő kis sztálinvárosit vizsgál". Igaz, az is elképzelhetetlen már, hogy Dunaújvárost Sztálinvárosnak hívják ?

Címkék:

[Dunaújváros](#) ^[3]

[Sztálinváros](#) ^[4]

Kiadás: 3. évfolyam (2003) 5. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_tizeves_sztalinvaros__szoban_kepen.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_tizeves_sztalinvaros__szoban_kepen.html

[2] https://www.archivnet.hu/.../galeria_pop.php%3Fga_id%3D81

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/dunaujvaros>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/sztalinvaros>